

Publicerad enbart på lakartidningen.se 24 januari 2008

Beska piller för läkemedelsbranschen

JOSEF MILAERAD, MEDICINSK CHEFREDAKTÖR

De farmakologiska preparat vi har till vårt förfogande i dag är troligen bättre, säkrare och effektivare än någonsin tidigare. Att vi kan hålla oss friskare tack vare bättre läkemedel tycks dock inte ha ökat allmänhetens förtroende för läkemedelsindustrin – det har enligt oberoende analytiker sjunkit till oroande låga nivåer. Det handlar inte så mycket om läkemedlen i sig som om industrins affärsmoral.

Rapporter om biverkningar som först bagatelliseras och sedan plötsligt leder till återkallelser av storsäljande medel och återkommande uppgifter om selektiv publicering av forskningsdata har successivt urholkat allmänhetens tilltro.

En påspädning av förtroendeproblemen kommer i förra veckans nummer av New England Journal of Medicine (2008;368:252-60). Författarna har analyserat amerikanska läkemedelsmyndighetens (FDAs) underlag för godkännande av 12 vanliga antidepressiva medel. Syftet var att undersöka hur stor andel av de studier som också låg till grund för registreringen blev publicerade i vetenskapliga tidskrifter.

Resultaten måste bedömas med viss försiktighet men tyder på att läkemedelsföretagen selektivt publicerar studier med positivt utfall. De 31 procent av studierna som av FDA hade bedömts som negativa eller diskutabla hade inte publicerats. Detta innebär i praktiken att antidepressivas effekt enligt tillgänglig litteratur framstår som 32 procent bättre än vad den egentligen är enligt läkemedelsmyndighetens kompletta material.

Denna artikel kommer inte vid någon bra tidpunkt för farmaindustrin. Aktiekurserna har varit på väg ner, och de tre största bolagen, bl a Pfizer, har bytt VD de senaste två åren. Enligt en färsk rapport från investmentbolaget Sanford Bernstein är utsiktorna för läkemedelsjättarna fortfarande osäkra. Det handlar om faktorer som sämre patentskydd och konkurrens från generikaföretagen men framförallt om färre innovativa och storsäljande läkemedel.